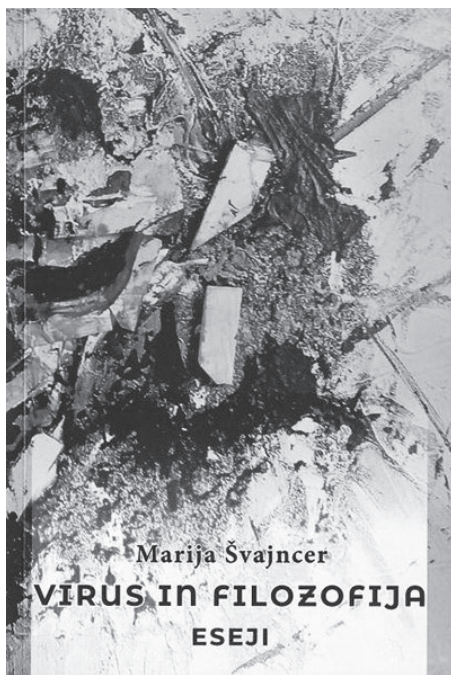

Igor Černe
ŠVAJNCER, MARIJA
(2021):
VIRUS IN
FILOZOFIJA:
ESEJI

189-191

MARIBORSKA KNJIŽNICA
ROTOVŠKI TRG 2
2000 MARIBOR
IGOR.CERNE@MB.SIK.SI

Marija Švajncer:
Virus in filozofija: eseji
 Založba Kulturni Center Maribor
 Leto izida 2021

::RECENZIJA KNJIGE VIRUS IN FILOZOFIJA

Eseji Marije Švajncer s pomenljivim naslovom *Virus in filozofija* nas že v samem uvodu precej brezkompromisno postavijo na realna tla. Znašli smo se v svetu, kjer je posameznik, vsak na svoj način, vržen v trojnost odnosa s seboj, z drugim in z virusom. Razreševanje notranjih in zunanjih konfliktov je v času epidemije postalo stalnica bivanja. Človeška ranljivost in iskanje utehe sta privreli na dan z vso svojo močjo. To je odprlo vrata iskanju hitrih rešitev in poenostavljanju. Znanost in zaupanje vanjo sta na težki preizkušnji. Epidemija je človeštvo postavila pred težke odločitve, ki so radikalno zarezale v medsebojne odnose ter lastno duševnost. Bivanjska realnost, ki smo ji priča, je bila še dve leti nazaj nezamisljiva. Marija Švajncer nas že takoj na začetku svojega dela pronicljivo opomni na to, kako poteka naše vsakdanje življenje v novi realnosti soočanja z virusom. »V zadnjem obdobju pogosto ždim zaprta v stanovanju ...« (Švajncer, 2021, 1), zapiše in nas že v naslednjem hipu povabi, da se ji pridružimo v njenih razmišljanjih, esejih. Z njo stopimo na pot, ki nam da možnost premisleka situacije s pomočjo idej in misli filozofov in pisateljev, ki jim sledi po zanimivi zgodovinski, a hkrati ne popolnoma linearni časovnici. Prvi sopotnik, ki nam s svojo mislijo odstre različne možnosti premisleka in razumevanja epidemije, je Kant, ki mu nato sledijo Hegel, Husserl in Bergson. V Mannovih Benetkah, ki prekinejo strogo filozofski tok, se soočimo z grozo epidemij, umiranjem zaradi bolezni. Nadaljuje z Wittgensteinom, s Heideggerjem, skoči nazaj k

Aristotelu in nas nato z Lacanom pripelje do Camusove kuge. Roman, ki je napisan na način, da bi ga lahko, ob spremembi besede »kuga« v »koronavirus«, brez pomsleka umestili v današnji čas. Opis človeškega delovanja, psihološki profili in spopadanje z boleznijo so srhljivo podobni dogodkom in poteku naše epidemije. Vsekakor knjiga za času primerna premišljevanja. V svojem esejističnem pretresu tematike, ki v določenih segmentih meji na znanstveno delo, nadaljuje avtorica z Boccacciom, Feyerabendom, Harrarjem in Singerjem. V zaključnih premislekih se dotakne slovenske filozofske misli Renate Salecl in Tomaža Grušovnika, ki sta, tako kot avtorica, poglobljeno reflektirala čas bolezni. Branje knjige nas napelje na marsikateri premislek, hkrati pa nam s pomočjo njune misli v mnogočem odstre nove poglede na virus, ki je tako rigorozno zarezal v naša življenja. Na koncu poglavja o Kantu skorajda hudomušno zapiše: »V sedanjem času bi pravzaprav tudi koronavirus lahko strpali v Kantovo stvar po sebi, ki sicer obstaja, ne moremo pa spoznati bistva tega virusa.« (Švajncer, 2021, 14)

Kljub temu da gre za kronološki pregled predstavitev misli različnih avtorjev, se Marija Švajncer v velikem loku izogne že mnogokrat videni goli historični razčlembi filozofskih idej in literarnih tokov. Kar je pri delu izjemno, je to, da pri vsakem avtorju poišče paralele s trenutno situacijo. Premislek epidemije tako dobi širino, ki ima za temelj tok filozofske misli skozi zgodovino in literarni opus pisateljev. Vsak avtor, ki ga je izbrala, ima težo ne samo v času, ko je ustvarjal, temveč tudi v sedanjosti. In to je tisti prelom, kjer lahko zapišemo, da gre za svežino v že obstoječem. Eden redkih pomislekov, ki bi jih ob delu lahko izpostavili, je ta, da je knjiga izšla skorajda leto po tem, ko je bila napisana. A kljub temu je avtoričin premislek tako poglobljen in precizen, da je v sozvočju z dogajanjem leto kasneje, kar lucidno prikažejo avtoričini sklepní stavki, ki so imeli težo v času zapisanega in jo imajo še danes: »Negotovost povzroča strah. Nevednost o izteku in možnosti konca množičnega obolevanja seje neprijetno razpoloženje in grozo.« (Švajncer, 2021, 221)

Dr. Marija Švajncer je diplomirala, magistrirala in doktorirala na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Na Filozofski fakulteti v Mariboru pa je bila zaposlena kot predavateljica osemindeset let. Je avtorica, ki je plodovita na različnih področjih: filozofija, proza in poezija ter igra.

::LITERATURA

Švajncer, Marija. 2021. *Virus in filozofija: eseji*. Maribor: Kulturni center.